

JÄRVENPÄÄN KAUPUNGIN HYVINVOINTIKERTOMUS VUODELTA 2025

Sisällys

Johdanto.....	2
Järvenpään kaupungin hyvinvointia, terveyttä ja turvallisuutta edistävän työn organisointi	3
Järvenpään kaupungin hyvinvointityö tarkasteltuna TEA-viisarin ja HYTE-kertoimen kautta	4
Hyvinvoinnin, terveyden ja turvallisuuden edistämisen yhteistyö Keski-Uudenmaan hyvinvointialueella	8
Järvenpäälaisten lasten ja nuorten sekä keskiuusimaalaisen aikuisväestön hyvinvointi ja turvallisuus	9
Terveysindeksi	10
Elinolot, koettu terveys ja elämänlaatu	11
Ravitsemus, fyysinen aktiivisuus ja uni	11
Päihteet, mielenterveys ja jaksaminen	11
Osallisuus, yksinäisyys ja väkivaltakokemukset.....	12
Palvelujen käyttö ja kokemus hoidosta.....	12
Väkivaltarikosten määrä Järvenpäässä	12
Lasten ja nuorten fyysinen toimintakyky	13
Poimintoja 4. ja 5. –luokkalaisten tilanteesta	14
Poimintoja 8. ja 9. –luokkalaisten tilanteesta	15
Poimintoja lukiolaisten tilanteesta	16
Poimintoja ammatillisissa oppilaitoksissa opiskelevien tilanteesta	16
Johtopäätöksiä ja suosituksia	17
Toiminnasta nousseita havaintoja hyvinvoinnista ja turvallisuudesta vuonna 2025	18
Hyvinvointiryhmän arvio tavoitteiden toteutumisesta vuodelta 2025	19
Luettelo käytetyistä tietolähteistä.....	25

Johdanto

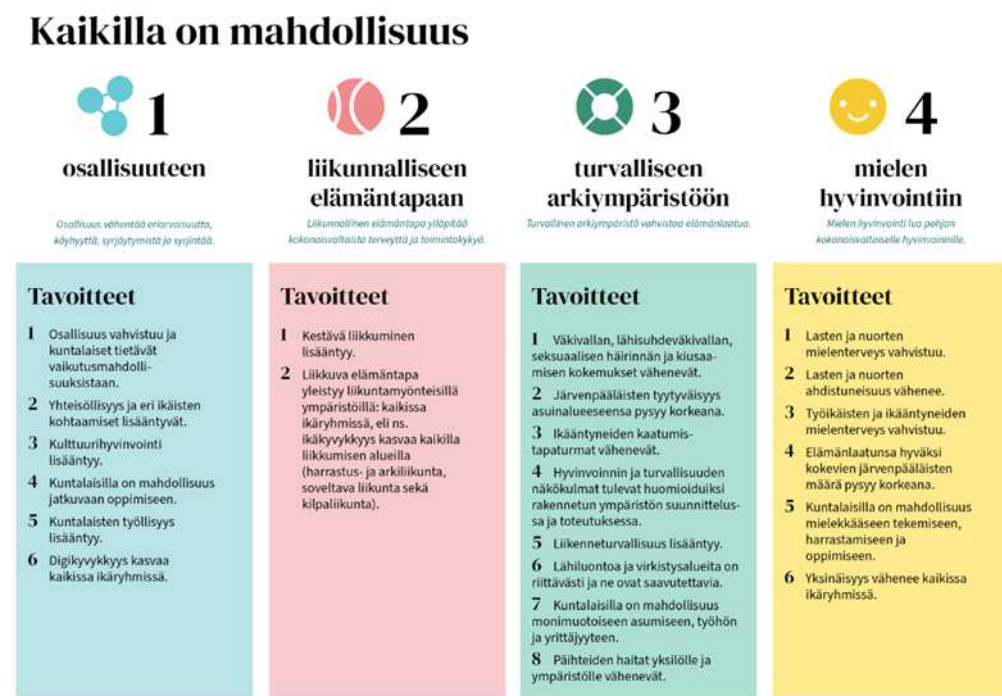
Hyvinvoinnin edistäminen on kuntalain mukaan kunnan perustehtävä. Vuoden 2023 alusta voimaan tullut laki sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä ja sen 6§ (Finlex) velvoittaa kunnan edistävän asukkaidensa hyvinvointia ja terveyttä. Lisäksi laki velvoittaa raportoimaan valtuustolle vuosittain kuntalaisten terveydestä ja hyvinvoinnista sekä toteutetuista toimenpiteistä. Kunnalla on ensisijainen vastuu hyvinvoinnin ja terveyden edistämisestä siltä osin kuin tämä tehtävä kytkeytyy kunnan muihin lakisäateisiin tehtäviin.

Lisäksi kunnan hyvinvoinnin ja terveyden edistämiseen motivoi taloudellinen kannustin, HYTE-kerroin. Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen valtionosuuden lisäosa eli HYTE-kerroin on kannustin, joka tarkoittaa, että kuntien rahoituksen valtionosuuden suuruus määräytyy osaksi niiden tekemän hyvinvoinnin ja terveyden edistämistyön mukaan. Tällä halutaan varmistaa kuntien aktiivinen toiminta asukkaiden hyvinvoinnin ja terveyden edistämiseksi myös sote-uudistuksen jälkeen (laki kunnan peruspalvelujen valtionosuudesta 618/2021).

Terveyden ja hyvinvoinnin laitoksen (THL) mukaan kuntien palkitseminen vaikuttavasta hyvinvoinnin ja terveyden edistämisestä on tärkeää, koska hyvinvoiva väestö on elinvoimaisen kunnan ja hyvinvointialueen edellytys. Lisäksi sosiaali- ja terveydenhuollon kustannusten kasvun hillitseminen vaatii, että hyvinvointia ja terveyttä edistetään laajalti ihmisten arkiympäristöissä. Edellytyksiä väestön hyvinvoinnille ja terveydelle luovat koulutus, liikunta-, ruoka- ja kulttuuripalvelut, kaavoitus, liikennejärjestelyt sekä monet muut kunnan tehtävät.

Valtuusto hyväksyi 20.3.2022 Järvenpään uuden hyvinvointisuunnitelman Hyvinvointia ja turvallista arkea järvenpäälaisille -hyvinvointi- ja turvallisuussuunnitelma 2022–2025. Uudistetussa suunnitelmassa haluttiin korostaa arjen turvallisuuden kokemusta hyvinvoinnin rinnalla. Suunnitelmassa asetettiin työlle neljä painopistettä ja kullekin painopisteelle omat tavoitteensa. Suunnitelman painopisteiden valintaan vaikutti väestön hyvinvointitilastojen lisäksi runsas joukko kuntalaisia, yhdistysten ja järjestöjen edustajia sekä kaupungin työntekijöitä eri palveluissa ja päättäjiä.

Kuva 1: Hyvinvointi- ja turvallisuussuunnitelman painopisteet ja tavoitteet 2022–2025

Suunnitelman myötä hyvinvointityön suunnittelu kytkettiin kaupungin talouden ja käyttösuunnitelmien yhteyteen. Suunnitelman toteuttamiseen kytkeytyvät toimenpiteet onkin raportoitu vuodesta 2023 alkaen osavuosikatsauksen ja toimintakertomuksen yhteydessä lautakunnille. Valtuustolle raportoidaan HYTE-kertoimeen vaikuttavat indikaattorit ja niissä tapahtuneet muutokset.

Kuva 2: Hyvinvointi- ja turvallisuussuunnitelman raportointi

Vuosi 2025 on viimeinen vuosi, joka raportoidaan tämän suunnitelman mukaisella tavalla. Keväällä 2025 valtuusto hyväksyi uuden hyvinvointi- ja turvallisuussuunnitelman, joka on voimassa vuosina 2026–2029. Tämä suunnitelma koostuu kahdeksasta teemasta ja kutakin teemaa koskien on asetettu tavoitteita, joita toteutetaan jaksotetusti suunnitelman nelivuotiskauden aikana. Tavoitteiden toteutumisesta raportoidaan valtuustolle vuosittain joko suppean hyvinvointikatsauksen tai laajan hyvinvointikertomuksen yhteydessä. Arviointi perustuu sille, miten tavoitteita tukevat toimenpiteet ovat toteutuneet. Toimenpiteet asetetaan konsernipalveluiden ja palvelualueiden käyttösuunnitelmissa ja niistä raportoidaan osana osavuosikatsauksia ja toimintakertomuksia.

Hyvinvointilautakunnalle esiteltiin keskeiset tulokset kansallisesta terveystiedosta sekä Terve Suomi-tutkimuksesta. Hyvinvointilautakunnan sekä Opetuksen ja kasvatuksen lautakunnan yhteisessä iltakoulussa käytiin läpi kouluterveyskyselyn tuloksia syksyllä 2025. Tässä vuosiraportissa esitellään tiivis kooste kokonaistilanteesta.

Vuonna 2025 on jatkettu tiiviisti hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen yhteistyötä hyvinvointialueen kanssa.

Järvenpään kaupungin hyvinvointia, terveyttä ja turvallisuutta edistävän työn organisointi

Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen vastuu Järvenpäässä on hallintosäännön mukaan hyvinvointilautakunnalla ja hyvinvoinnin palvelualueella. Lisäksi arjen turvallisuuden edistäminen sisältyy hyvinvointi- ja turvallisuussuunnitelmaan ja siltä osin raportoidaan osana hyvinvointikertomusta. Arjen turvallisuuden koordinaatiota varten kaupungissa toimii poikkihallinnollinen ryhmä, jossa edustajat ovat eri palvelualueilta, konsernipalveluista, Mestari-toiminnasta, poliisista ja hyvinvointialueelta. Ryhmän vetäjänä toimii hankejohtaja Kaupunkikehityksen palvelualueelta.

Hyvinvointiryhmä on poikkihallinnollinen yhteistyöryhmä, joka ohjaa ja koordinoi kaupungin hyvinvointisuunnitelman mukaista työtä ja raportointia eli hyvinvointikertomusta. Ryhmän vetäjänä toimii hyvinvoinnin palvelualueen johtava asiantuntija. Ryhmässä on edustajia eri palvelualueilta:

hyvinvointipalveluista, konsernipalveluista, opetus- ja kasvatuspalveluista ja kaupunkikehityspalveluista sekä Keski-Uudenmaan hyvinvointialueelta. Hyvinvointiryhmän kokoonpano on täydentynyt siten, että kaupungin turvallisuus- ja valmiuspäällikkö sekä ympäristöasiantuntija tulivat mukaan hyvinvointiryhmän toimintaan kesällä 2025. Kaupungin johtoryhmä toimii ohjausryhmänä.

Taulukko 1: Hyvinvointiryhmän viimeisin kokoonpano 2025

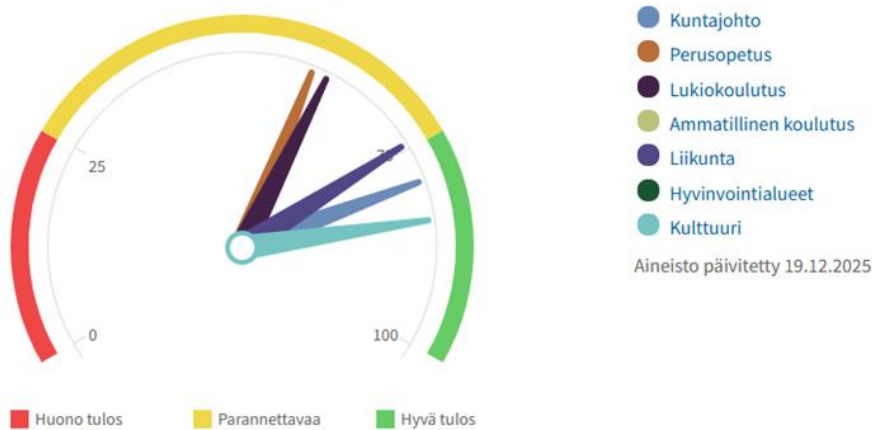
Tenkanen Tuomas, pj	Johtava asiantuntija, hyvinvoinnin palvelualue
Autere Mikko	Kaupunkitekniikan johtaja, kaupunkikehityksen avainalue
Kristiina Soots	Palvelualuejohtaja, hyvinvoinnin sekä opetuksen ja kasvatuksen palvelualueet
Heinonen Meiju-Leena	Varhaiskasvatuksen palvelupäällikkö, opetuksen ja kasvatuksen palvelualue
Honkanen Anne	Erityisasiantuntija, hyvinvoinnin palvelualue
Schmidt Kristian	Tapahtumatuottaja, liikunnan ja kulttuurin avainalue
Kallio-Meriläinen Pilvi	Osallisuuden erityisasiantuntija, viestintä- ja markkinointipalvelut
Karsio Mari	Erityisasiantuntija, kaupunkikehityksen palvelualue
Konkola Tony	Liikuntapäällikkö, liikunnan ja kulttuurin avainalue
Saxelin Terhi	Koordinaattori, liikunnan ja kulttuurin avainalue
Marjamäki Jyri	Koulutussuunnittelija, Järvenpään Opisto, yhteisöllisyyden ja elinikäisen oppimisen avainalue
Ojala Saara	Johtava asiantuntija, konsernipalvelut
Pekola Jenna	Johtava asiantuntija, opetuksen ja kasvatuksen palvelualue
Puro Anu	Nuorisopalvelujen päällikkö, yhteisöllisyyden ja elinikäisen oppimisen avainalue
Riikonen Sirkka	Osaamis- ja työllisyyspalveluiden päällikkö, yhteisöllisyyden ja elinikäisen oppimisen avainalue
Loima Arja	Johtava asiantuntija, kotoutumispalvelut, yhteisöllisyyden ja elinikäisen oppimisen avainalue
Seitsonen Tero	Johtava asiantuntija, Keski-Uudenmaan hyvinvointialue
Jokivaara Jussi	Turvallisuus- ja valmiuspäällikkö, konsernipalvelut
Haatainen, Emilia	Ympäristöasiantuntija, kaupunkikehityksen palvelualue

Järvenpään kaupungin hyvinvointityö tarkasteltuna TEA-viisarin ja HYTE-kertoimen kautta

Hyvän ja laadukkaan työn turvaa huolellinen suunnittelu, ennakointi sekä riittävät resurssit. Ilman rakenteita sekä yhteistyökumppaneita kunnan on vaikea suoriutua lakisääteisestä velvollisuudestaan edistää kuntalaisten hyvinvointia ja terveyttä. Kunnan hyvinvointityön rakenteita voidaan tarkastella THL:n ylläpitämän TEA-viisarin avulla, joka mittaa kunnan aktiivisuutta terveyden edistämisessä.

Kuva 3: Järvenpään terveyden edistämisen aktiivisuus, kaikki sektorit 2025

Kaikki sektorit : Järvenpää 2025

Pisteet	Järvenpää	Keski-Uudenmaan hyvinvointialue	Koko maa
Kaikki sektorit	71	70	72
Kuntajohto	79	78	87
Perusopetus	59	61	64
Lukiokoulutus	61	67	69
Ammatillinen koulutus	..	67	66
Liikunta	74	70	69
Hyvinvointialueet	..	67	59
Kulttuuri	84	77	77

Pisteet	2025	2024	2023	2022
Kaikki sektorit	71	71	75	73

Järvenpään tulos vuonna 2025 on hyvinvointialueeseen verrattuna hieman parempi sekä koko maahan verrattuna lähes tasoissa. Hyvään tulokseen ylletään kuntajohdon ja kulttuurin osalta. Verrattuna edelliseen tarkasteluun kulttuurin tulos parantui hieman (81 -> 84 p). Kuntajohdon pisteet laskivat jonkin verran, mutta tulos pysyi lohossa hyvä (85 -> 79 p). Avustusten poiminnassa tapahtui tälle vuodelle muutos, joka selittää pistemuutosta. Vuonna 2023 mukana oli avustukset yhteisöille ilman sektorirajaus, mutta nyt poimintaan tehtiin rajausta, joka pitää sisällään vain kotitalouksia palveleville voittoa tavoittelemattomille yhteisöille maksetut avustukset.

Perusopetuksen uudet tulokset julkaistaan toukokuussa 2026 ja keväällä 2026 käynnistyy liikunnan tiedonkeruu.

Järvenpään työtä hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen eteen voidaan tarkastella myös HYTE-kertoimen (valtionosuuden lisäosa) avulla. On syytä huomata, että HYTE-tulos suhteutetaan muihin kuntiin. Oman kunnan HYTE-kerroin voi pudota hyvästä työstä huolimatta, jos muut kunnat tekevät työn vielä paremmin. Lisäosan suuruus määräytyy kahdenlaisten indikaattorien perusteella: toimintaa kuvaavista prosessi-indikaattoreista ja tuloksia kuvaavista tulosindikaattoreista. Indikaattorien soveltuvuus arvioidaan määräajoin, eivätkä ne tule olemaan aina samoja.

HYTE-kertoimen pistearvo on keskiarvo prosessi-indikaattoreiden keskiarvosta ja tulosindikaattoreiden keskiarvosta. Järvenpään tulos on parantunut useana vuotena peräkkäin. Vuonna 2024 HYTE-kerroin oli 72 ja euroa per asukas 21,7 ja valtionosuuden lisäosa oli 1 044 600 euroa. Vuonna 2025 HYTE-kerroin oli 79 ja euroa per asukas 24,3 ja valtionosuuden lisäosa 1 138 300 euroa.

Koko maan tilannetta tarkasteltaessa voimme todeta, että hyvä tulos näkyy. Kuntavertailussa sijoitumme neljänneksi!

Kuva 4: HYTE-kertoimen tulosvertailu

Oman kunnan HYTE-kerroin, (0-100)			HYTE-kerroin, (0-100)	
Lähde: Sotkanet			Lähde: Sotkanet	
Oman kunnan pisteet	Pisteiden vuosimuutos	Oman kunnan sijoitus	Parhaat pisteet kunnista	Heikoimmat pisteet kunnista
79/100	7	4	85	37

Oman kunnan tulosindikaattorit			Tulosindikaattorit	
Lähde: Sotkanet			Lähde: Sotkanet	
Oman kunnan pisteet	Pisteiden vuosimuutos	Oman kunnan sijoitus	Parhaat pisteet kunnista	Heikoimmat pisteet kunnista
67/100	13	14	90	26

Oman kunnan prosessi-indikaattorit			Prosessi-indikaattorit	
Lähde: Sotkanet			Lähde: Sotkanet	
Oman kunnan pisteet	Pisteiden vuosimuutos	Oman kunnan sijoitus	Parhaat pisteet kunnista	Heikoimmat pisteet kunnista
91/100	0	12	94	27

Järvenpään osalta HYTE-kertoimen indikaattorit on koottu taulukkoon 2 (johtuen THL:n tiedonkeruun syklin eroavaisuuksista osa indikaattoritiedoista puuttuu vuodelta 2025).

Taulukko 2: Järvenpään HYTE-kerroin, kaikki indikaattorit

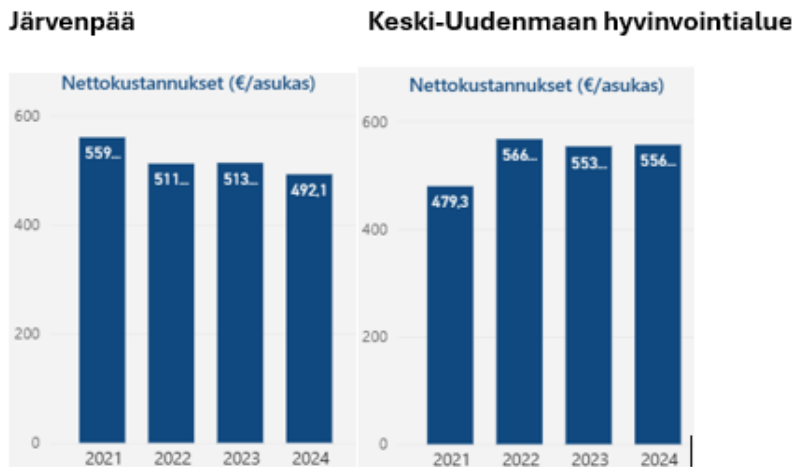
Indikaattorit	2022	2023	2024	2025
HYTE-kerroin, 0–100	67	70	72	79
HYTE-kerroin, € / asukas	18,9	19,9	21,7	24,3
HYTE-kerroin, 1 000 €	855	899,8	1 044,6	1138,3
Prosessi-indikaattoreiden keskiarvo (HYTE-kerroin)	85	85	91	91
Tulosindikaattoreiden keskiarvo (HYTE-kerroin)	49	55	54	67
Kaatumisiin ja putoamisiin liittyvät hoitojaksot 65 vuotta täyttäneillä, skaalattu HYTE-indikaattori	46	61	43	100
Kokee terveydentilansa keskinkertaiseksi tai huonoksi, skaalattu HYTE-indikaattori	24	63	63	48
Koulussa noudatetaan Valtion ravitsemusneuvottelukunnan kouluruokailusuositusta koululounaan ja välipalojen järjestämisessä	75	0	0	
Koulussa on pitkät liikuntavälitunnit	89	89	89	

Koulutuksen ulkopuolelle jääneet 17–24-vuotiaat, skaalattu HYTE-indikaattori	63	61	49	41
Kouluympäristön terveellisuuden ja turvallisuuden ja koulu yhteisön hyvinvoinnin edistämisen tarkastus tehdään peruskoulussa kolmen vuoden välein, % kunnan kouluista		90		
Kouluympäristön terveellisuuden ja turvallisuuden ja koulu yhteisön hyvinvoinnin edistämisen tarkastus	95	86	86	
Kunnan palveluluiden suunnittelussa ja kehittämisessä hyödynnetään asukasraateja ja foorumeja	100	100	100	100
Kunnan talousarviossa ja taloussuunnitelmassa määritellään talousarviovuodelle mittarit, joilla seurataan väestön hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen tavoitteiden toteutumista	100	100	100	100
Kunnan tarkastuslautakunnan arviointikertomuksessa arvioidaan valtuustokausittain kunnan hyvinvointi- ja terveystavoitteiden toteutuminen	100	100	100	100
Kunnassa järjestetään kohdennettuja liikkumisryhmiä liikuntaseuratoiminnan ulkopuolella oleville lapsille ja nuorille	0	100	100	
Kunnassa toimii erikseen nimetty asiantuntija, suunnittelija tai vastaava, joka koordinoi hyvinvoinnin ja terveyden edistämistyötä	100	100	100	100
Kunnassa toimii liikunnan edistämistä käsittelevä poikkihallinnollinen työryhmä	100		100	
Kunta kutsuu säännöllisesti koolle liikuntaseurojen ja yhdistysten yhteiskokouksen	100		100	
Kunta madaltaa kulttuuriin osallistumisen kynnyksiä	100	100	100	100
Lasten ja nuorten liikunta-aktiivisuutta raportoidaan vuosittain kunnan hyvinvointikertomuksessa tai vastaavassa kertomuksessa	100		100	
Liikunnan edistämisestä vastaavat viranhaltijat osallistuvat toimielinten vaikutusten ennakkoarviointiin	100		100	
Oppilaiden poissaolojen kokonaismäärää seurataan koko koulussa	11	83	83	
Toimeentulotukea pitkäaikaisesti saaneet 25–64-vuotiaat, skaalattu HYTE-indikaattori	53	57	26	49
Työkyvyttömyyseläkettä saavat 25–64-vuotiaat, skaalattu HYTE-indikaattori	52	44	100	100
Valtuustolle raportoidaan vuosittain väestön elintavoista ja niissä tapahtuneista muutoksista	100	100	100	100
Ylipaino, skaalattu HYTE-indikaattori	54	45	45	Ei mukana!
Hyte-koordinaattori tai suunnittelija kunnassa		100		100

Kunnan HYTE-kustannuksia voidaan hahmottaa HYTE-raportin avulla, joka tarkastelee kuntien talousraportoinnista eriteltyjä hyvinvoinnin ja terveyden edistämiseen (HYTE) liittyvien palveluiden ja tilien yhdistelmiä, niistä aiheutuneita kustannuksia ja niistä saatuja tuottoja. Raportin tavoitteena on kuvata HYTE-kustannuksia vertailukelpoisesti, ja muodostaa kuntien talousraportointitietojen pohjalta julkinen raporttinäkökulma HYTE-kustannuksiin. Sosiaali- ja terveystieteiden ministeriön tilaamaan raporttiin on valittu 30 palveluluokkaa, joista kustakin on valikoitu tietyt tilit. Kuvassa 5. näkyy nettokustannukset asukasta kohden Järvenpään sekä Keski-Uudenmaan hyvinvointialueen osalta. Raportin tietolähteenä on käytetty Kuntien ja Kuntayhtymien Tilinpäätöstiedot Palveluluokittain -aineistoa (KKTPP). Raportista selviää, että Järvenpää on

osoittanut HYTE-toimintaan jonkin verran aiempaa vähemmän resursseja, kun taas hyvinvointialueen puolella ei ole tapahtunut suuria muutoksia.

Kuva 5: HYTE-raportti (kuntien hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen kustannukset)

Hyvinvoinnin, terveyden ja turvallisuuden edistämisen yhteistyö Keski-Uudenmaan hyvinvointialueella

Keski-Uudenmaan alueellinen hyvinvointisuunnitelma 2020–2025 kuvaa alueellista yhteistyötä, jonka tavoitteena on tuottaa hyvinvointi- ja terveyshyötyä hyvinvointialueen asukkaille. Alueellinen hyvinvointisuunnitelma täydentää ja tukee kuntien omaa hyvinvointityötä. Alueellinen hyvinvointisuunnitelma on yksi Keski-Uudenmaan hyvinvointialueen strategiaa toimeenpanevista asiakirjoista. Alueellisen hyvinvointisuunnitelman 2020–2025 tavoitteena on:

1. Sairastavuus vähenee
2. Liikkuminen lisääntyy vähän liikkuvien ja liikkumattomien parissa
3. Ylipainoisten ja lihavien määrä laskee
4. Yksinäisyyden kokemus vähenee
5. Sähköinen omahoito ja asiointi hyvinvoinnin ja terveyden edistämässä lisääntyy
6. Mielenterveysongelmien määrä vähenee
7. Päihteiden (nikotiinituotteet, alkoholi, huumeet) käyttö vähenee

Alueellisen hyvinvointisuunnitelman painopisteet vuodelle 2025 vastasivat käytännössä Järvenpään tuolloin voimassa olleen hyvinvointi- ja turvallisuussuunnitelman painopisteitä:

- Arjen turvallisuuden edistäminen (väkivallan ehkäisy, koettu turvallisuus, tapaturmat)
- Osallisuuden vahvistaminen
- Liikkumisen lisääminen
- Mielen hyvinvoinnin vahvistaminen (työ- ja toimintakyky)

Vuosittaiset HYTE-neuvottelut kiinnittyvät jatkossakin luontevaksi osaksi hyvinvointialueen ja kuntien välistä jatkuvan neuvottelun periaatetta. Alueen johdon foorumi pidettiin tammikuussa 2025 ja siinä keskityttiin tulevan alueellisen hyvinvointisuunnitelman valmisteluun.

Vuoden 2025 aikana Keski-Uudenmaan hyvinvointialueella on valmisteltu mm. uutta alueellista hyvinvointisuunnitelmaa vuosille 2026–2030 sekä kohdennettuja hyvinvointisuunnitelmia, esimerkiksi lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelma sekä perhekeskuksen toimintasuunnitelmaa. Järvenpää osallistuu

aktiivisesti suunnitelmien valmisteluun alueellisen hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen ryhmän työn kautta

Kiinteä HYTE-yhdyspinta muodostuu myös yhdyspintaryhmien asumisen ratkaisut ja turvalliset asuin ympäristöt, työllisyyden edistämisen sekä turvallisuus- ja varautumisfoorumin yhteyteen. Tärkeä yhteistyökumppani niin hyvinvointialueelle kuin kunnillekin on järjestöjen perustama järjestöneuvottelukunta, joka on jakautunut viiteen eri teemaryhmään. Neuvottelukunnan puheenjohtaja ja sihteeri ovat mukana alueellisessa hyvinvointiryhmässä.

Vuonna 2025 alueellisen turvallisuustyön yhteistyörakenteet ovat vakiintuneet toimiviksi ja erittäin tiiviiksi. Alueellista turvallisuus- ja varautumistyötä tehdään edelleen tiiviissä yhteistyössä. Hyvinvointialueen vetämä alueellinen turvallisuusfoorumi toimii keskeisenä yhteistyöalustana, jossa kuntien, hyvinvointialueiden ja Aluehallintoviraston yhteistä turvallisuustilannekuvaa päivitetään säännöllisesti. Kaupungin turvallisuus- ja valmiuspäällikkö osallistuu säännöllisesti Itä-Uudenmaan poliisilaitoksen koolle kutsumaan kuntaturvallisuusverkostoon sekä Kuntaliiton koolle kutsumaan valtakunnalliseen Turvallinen ja kriisinkestävä kunta -verkostoon. Näiden lisäksi erillisenä työryhmätyöskentelynä laadittu alueellinen evakuoitisuunnitelma saatettiin vuonna 2025 valmiiksi Keski-Uudenmaan pelastuslaitoksen johdolla.

Kuva 6: Alueellisen hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen yhteistyön painopisteitä vuodelle 2023 (-24)

Järvenpäälaisten lasten ja nuorten sekä keskiuusimaalaisen aikuisväestön hyvinvointi ja turvallisuus

Seuraavassa tarkastellaan järvenpäälaisten ja keskiuusimaalaisten hyvinvointiin ja turvallisuuteen liittyviä nostoja tuoreimpien selvitysten pohjalta. Aikuisväestön hyvinvointia tarkastellaan aluksi Kansallisen terveysindeksin 2019–2023 tulosten kautta (tulokset päivitetty Terveystietokeskuksen ja hyvinvoinnin laitoksella 20.5.2025).

Terveysindeksi kuvaa hyvinvointialueiden ja kuntien väestön terveyttä ja työkykyä suhteessa koko maan tasoon (koko maa = 100). Indeksien arvo on sitä suurempi, mitä yleisempää sairastavuus tai työkyvyttömyys alueella on. Terveysindeksistä tuotetaan sekä ikävakioitu että -vakioimaton versio. Ikävakioidut tulokset häivyttävät ikärakenteiden vaikutukset, jolloin tulokset soveltuvat alueiden väliseen vertailuun. Ikävakioimaton indeksi kuvaa taas alueen todellista sairaustaakkaa. Tässä tuodaan muutamia nostoja ikävakioimattomista tuloksista kuntatasoisesti. Korkea indeksilukema voi kertoa suuresta sairastavuudesta ja/tai siitä, että alueella tunnustetaan ja hoidetaan sairauksia erityisen aktiivisesti.

Terve Suomi -tutkimuksen tulokset julkaistiin keväällä 2025 ja ne tarkastelevat vuotta 2024 ja tarkastelualueena on Keski-Uusimaa, sillä kuntakohtaisia tuloksia ei ole käytettävissä. Myös tuoretta MoniSuomi-tutkimusta on hyödynnetty. Lasten ja nuorten osalta keskeiset selvitykset ovat Kouluterveyskysely 2025, MOVE-tutkimus 2025 sekä FinLapset. Tulokset näistä ovat kuntatasoisia. Järvenpään imago tutkimus 2025 tarjoaa kuntatasoista tietoa myös aikuisväestöstä. Laajempi indikaattoritieto on koottu Kuntamaiseman Johdon työpöytä -raportointiportaaliin.

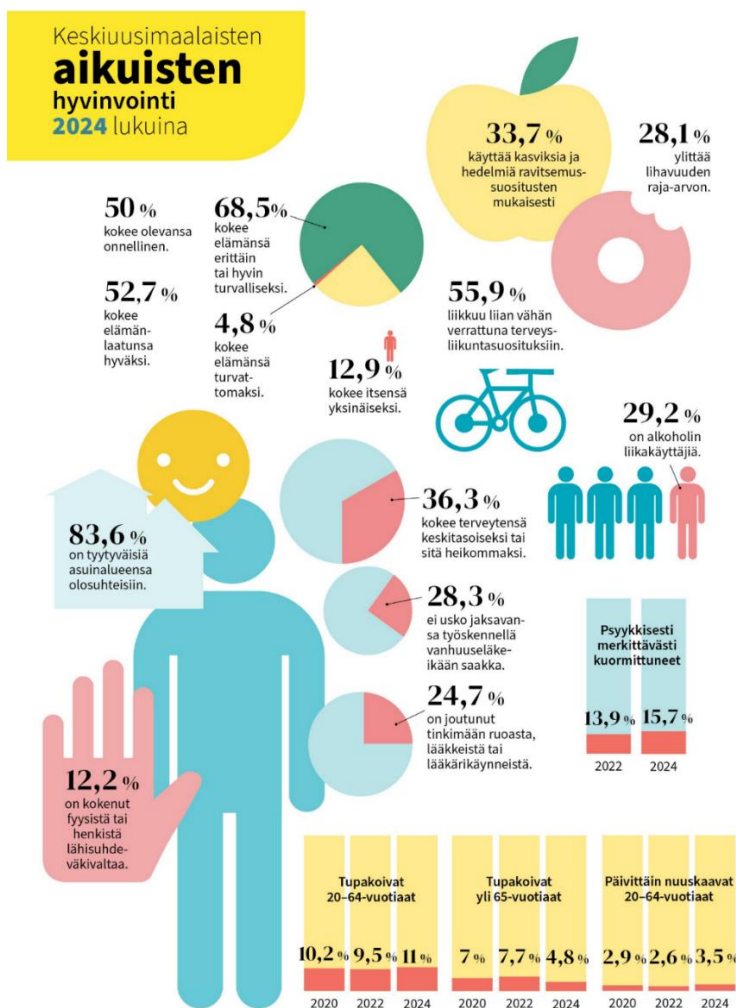
Terveysindeksi

Sairastavuusindeksi ilmaisee alueen väestön sairastavuutta suhteessa koko maan tasoon. Tämä indikaattori koostuu kymmenestä erillisestä sairausryhmittäisestä osaindeksistä. Sairastavuusindeksi muodostetaan näiden osaindeksien painotettuna summana. Järvenpään sairastavuusindeksi on 93,8, joka on koko maata alempana (sairastetaan vähemmän), mutta hieman enemmän kuin hyvinvointialueella (90,7).

Alkoholisairastavuusindeksi on sekä koko maata että hyvinvointialuetta korkeammalla. Diabetesindeksi on Järvenpäässä matalampi kuin koko maassa ja hyvinvointialueella, mutta se on noussut viime vuodet (sairastavuus yleistynyt). Keuhkosairausindeksi on matalampi kuin hyvinvointialueella ja alueen muissa kunnissa, mutta koko maata korkeammalla tasolla ja myös se on noussut viime vuodet.

Mielenterveysindeksi on sekä koko maata että hyvinvointialuetta korkeammalla, mutta positiivista on, että se on ollut viime vuodet laskussa. Tapaturmaindeksi on muuhun maahan, hyvinvointialueeseen ja sen muihin kuntiin verrattuna alemmalla tasolla. Työkyvyttömyysindeksi on koko maata sekä hyvinvointialuetta matalammalla tasolla.

Kuva 7: Keskiuusimaalaisten aikuisten hyvinvointi vuoden 2024 lukuina

Elinolot, koettu terveys ja elämänlaatu

Heikentynyt taloustilanne näkyy edelleen. Joka neljäs keskiuusimaalainen aikuinen on joutunut tinkimään ruosta, lääkkeistä tai lääkärikäynneistä rahanpuutteen vuoksi koulutustasosta riippumatta. Työikäisten keskuudessa tämä on yleisintä, yli 75-vuotialla tilanne on lievästi parantunut.

Asuinalueensa olosuhteisiin tyytyväisten osuus on pysytellyt korkealla tasolla kaikissa ikäryhmissä koulutustaustasta riippumatta. Päivittäisen elämänsä erittäin tai hyvin turvalliseksi kokevien keskiuusimaalaisten aikuisten osuus on 68,5 %. Vahvinta kokemus on työikäisillä, matalan koulutuksen omaavilla tämä on hieman muita matalammalla tasolla. Puolet kokee itsensä onnelliseksi, eniten onnelliseksi itsensä kokevat yli 75-vuotiaat ja keskitason koulutuksen omaavat.

Hieman yli puolet keskiuusimaalaisista kokee elämänlaatunsa hyväksi ((EuroHIS-8), 65 vuotta ja 75 vuotta täyttäneiden osalta suunta on positiivinen, samoin keskitason ja korkean koulutuksen omaavilla. Useampi kuin joka kolmas kokee terveytensä keskitasoiseksi tai sitä huonommaksi. Työikäisistä joka kolmas, 65 vuotta täyttäneistä lähes puolet ja yli 75 vuotta täyttäneistä yli puolet kokee terveytensä keskitasoiseksi tai sitä huonommaksi. Koulutustason kautta tarkasteltuna yleisintä tämä on matalan koulutuksen omaavilla. Terveytensä hyväksi tai melko hyväksi kokevien osuus on 44,1 % ja suunta on negatiivinen.

Ravitsemus, fyysinen aktiivisuus ja uni

Useita kertoja päivässä kasviksia sekä hedelmiä ja marjoja syövien osuus on hieman kasvanut, nyt 33,7 %. Ikääntyneet syövät näitä enemmän kuin työikäiset. Vain joka neljäs matalan koulutuksen omaava syö muita kasviksia, hedelmiä ja marjoja. Vähintään kaksi kertaa viikossa kalaa syövien osuus on pysytellyt edelliseen mittaukseen verrattuna samassa tilanteessa, osuus on nyt 29,8 %.

Lähes joka viides keskiuusimaalainen aikuinen ei harrasta juurikaan mitään säännöllistä viikoittaista liikuntaa, vähiten liikkuvat matalan koulutuksen omaavat. Terveysliikuntasuosituksen mukaan liian vähän liikkuvien osuus on hieman laskenut, nyt osuus on 55,9 %. Mitä vanhemmaksi tullaan ja mitä matalampi koulutus, sitä vähemmän liikutaan.

Joka viides nukkuu riittämättömästi, työikäisistä lähes joka neljäs. Keskitason koulutuksen omaavat nukkuvat hieman paremmin kuin muut koulutustasot.

Lihavien osuus on edelleen hieman kasvanut, nyt osuus on 28,1 %. Yleisintä lihavuus on matalan koulutuksen omaavilla. Naisilla lihavuus on lisääntynyt.

Päihteet, mielenterveys ja jaksaminen

Sähkösavukkeita käyttävien aikuisten osuus on erittäin matalalla tasolla ja laskenut edellisestä mittauspisteestä, nyt osuus on vain 1,3 %. Päivittäin tupakoivia on alle 10 %, yleisintä se on työikäisillä, joista 11 % tupakoi päivittäin. Päivittäinen tupakointi on yleisintä matalan koulutuksen omaavilla. Päivittäin nuuskaavien työikäisten osuus on hieman kasvanut, nyt 3,5 %. Rinnalle on noussut päivittäin nikotiinipusseja käyttävät, joiden osuus keskiuusimaalaisista aikuisista on 3,8 %.

Alkoholia humalahakuisesti käyttävien (AUDIT-1k) osuus laskenut, nyt osuus on 8,2 %. 65 vuotta täyttäneillä se on hieman yleistynyt. Kuitenkin lähes joka kolmas keskiuusimainen käyttää alkoholia liikaa (AUDIT-C). Yli 75-vuotiaiden liikaa alkoholia käyttävien osuus on noussut selvästi ja nyt joka neljäs heistä juo liikaa. Liikakäyttö on yleisintä matalan koulutuksen omaavilla.

Rahapelaamisesta on aiheutunut ongelmia viimeisen vuoden aikana alle 4 %:lle keskiuusimaalaisista. Viikoittaisessa rahapelaamisesta tarkasteltaessa työikäisten ryhmässä pelataan vähiten ja se onkin laskenut selvästi edellisestä mittauspisteestä. Matalan koulutuksen omaavat pelaavat enemmän kuin keskitason ja korkean koulutuksen omaavat.

Positiivinen mielenterveysmittarin pistemäärä on pysytellyt lähes samalla tasolla kuin edellisessä mittauksessa ja on 23,7 pistettä (ka). Eri ikäisillä tilanne on pysynyt käytännössä ennallaan. Koulutustason kautta tarkasteltuna ei käytännössä muutoksia eikä merkittäviä eroja.

Psyykkisesti merkittävästi kuormittuneiden osuus on 15,7 % ja on hieman noussut, mutta on koko maahan verrattuna jonkin verran vähäisempi. Kuormittuneisuus on hieman lisääntynyt kaikissa ikäryhmissä.

Edelleen lähes joka kolmas työikäinen ei usko jaksavansa työskennellä vanhuuseläkeikään saakka, voimakkaimmin tämä näkyy matalan koulutuksen omaavilla.

Osallisuus, yksinäisyys ja väkivaltakokemukset

Tuoreimman imagotutkimuksen mukaan järvenpääläiset kokevat melko vahvasti olevansa osa järvenpääläistä yhteisöä, tulos 3,20 asteikolla 1–5. Useimmin itsensä osaksi järvenpääläistä yhteisöä kokevat 65 vuotta täyttäneet. Asuminen ja eläminen Järvenpäässä koetaan melko turvalliseksi, tulos 3,25 asteikolla 1–5, mutta turvallisuudentunne on kuitenkin edelliseen tutkimukseen verrattuna heikentynyt kaikenikäisillä, erityisesti vanhemmissa ikäluokissa. Järvenpääläiset eivät edelleenkään koe, että heitä otetaan vahvasti mukaan kaupungin kehittämiseen, tulos 2,67.

Fyysistä tai henkistä lähisuhdeväkivaltaa kokeneiden 20–74-vuotaiden keskiuusimaalaisten osuus oli 11,2 %. Naisilla samassa ikäryhmässä kokemus on hieman yleisempää.

Yksinäiseksi itsensä kokevien osuus on edelleen noussut, useampi kuin joka kymmenes keskiuusimaalainen kokee itsensä yksinäiseksi. Myös kaikissa ikäryhmissä yksinäisyyden kokemus on lisääntynyt, eniten yksinäisyyttä kokevat 75 vuotta täyttäneet. Matalan koulutuksen omaavilla yksinäisyyden kokeminen on selvästi muita yleisempää.

Hieman useampi kuin joka kymmenes kokee erittäin heikkoa osallisuutta, 11,5 %, työikäisillä kokemus on yleistynyt, 8,1 -> 12,1 %. Matalan koulutuksen omaavilla osuus on kasvanut selkeästi, 9,7 -> 16,3 %.

Palvelujen käyttö ja kokemus hoidosta

Jo lähes puolet keskiuusimaalaisista aikuista on asioinut digitaalisesti sosiaali- tai terveydenhuollon ammattilaisen kanssa, yleisintä tämä on työikäisten parissa. 65 vuotta täyttäneistä joka neljäs ja 75 vuotta täyttäneistä hieman alle joka viides on asioinut digitaalisesti sote-ammattilaisen kanssa. Digitaalinen asiointi on yleistynyt korkean ja keskitason koulutuksen omaavilla, matalan koulutuksen omaavilla tilanne on pysynyt lähes ennallaan.

Lääkärin vastaanottopalveluita riittämättömästi saaneiden osuus on edelliseen mittaukseen verrattuna vähentynyt kaikissa ikä- ja koulutusryhmissä, paitsi matalan koulutuksen omaavilla tilanne on pysynyt lähes ennallaan. Joka kolmas keskiuusimaalainen kokee näin. Kaikkien lähes joka kolmas keskiuusimaalainen kuitenkin kokee saavansa lääkärin vastaanottopalveluja riittämättömästi.

Joka neljäs keskiuusimaalainen kokee, että kulttuuripalveluja (pl. kirjastopalvelut) ei ole tarjolla riittävästi. Kuukausittain jotain kulttuuripalvelua (ml. kirjastopalvelut) käyttäneiden osuus oli 28,3 %. Korkean koulutuksen omaavat käyttivät kulttuuripalveluja selvästi muita enemmän.

Väkivaltarikosten määrä Järvenpäässä

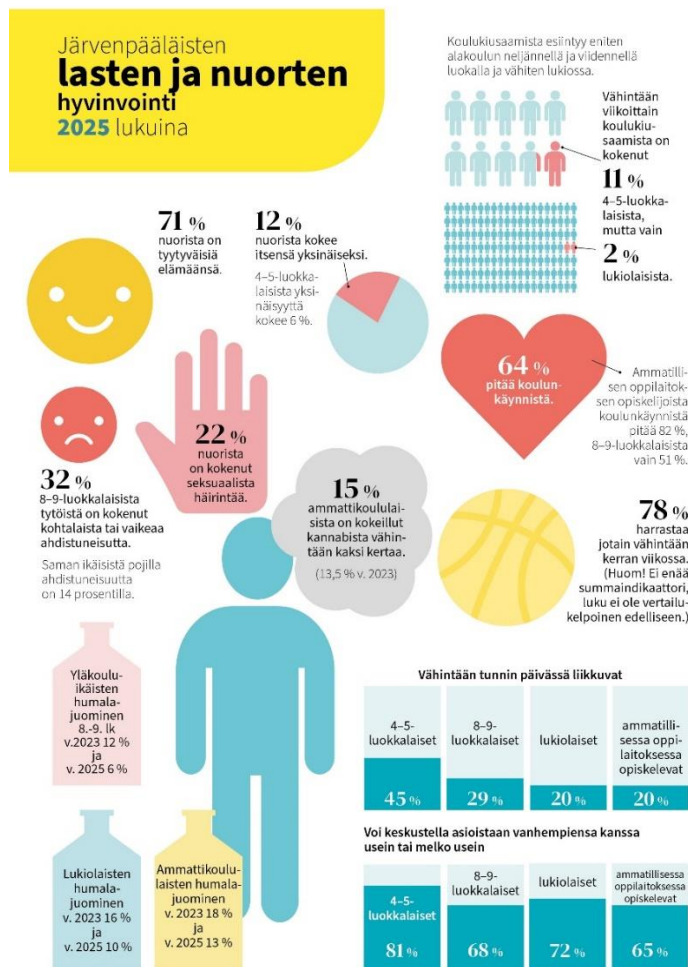
Järvenpäässä vuoden 2025 osalta kehitys on ilahduttava. Kaikkien rikoslakirikosten määrä on selkeästi laskenut ja väkivaltarikosten määrä kaikissa luokissa on vähentynyt. Tilannetta voi tarkastella tarkemmin seuraavasta taulukosta.

Taulukko 3: Väkivaltarikosten määrä Järvenpäässä 2025

Poliisille ilmoitetut rikokset (1)	2023	2024	2024	2025	Muutos	Muutos%
			Tammi - joul	Tammi - joul		
Rikoslakirikokset	4 973	5 160	5 160	4 215	-945	-18,31% ▼
Rikoslakirikokset (pl liikenne) (rikokset)	4 355	4 494	4 494	3 449	-1 045	-23,25% ▼
Rikoslakirikosten (pl liikenne) selvitys %	42,0%	40,8%	40,8%	50,7%	9,9	▲
Pimeinä tulleiden rikoslakirikosten (pl liikenne) selvitys %	19,2%	11,4%	11,4%	15,4%	4,0	▲
Rikoslakirikosten (pl liikenne) tutkinta-aika	300	273	273	297	24	8,85% ▲
Väkivaltarikokset yhteensä	452	507	507	368	-139	-27,42% ▼
Väkivaltarikosten selvitys %	69,7%	56,4%	56,4%	74,2%	17,8	▲
Pimeinä tulleiden väkivaltarikosten selvitys %	31,2%	25,6%	25,6%	24,0%	-1,6	▼
Väkivaltarikosten tutkinta-aika	376	322	322	294	-28	-8,76% ▼
Pahoinpitelyrikokset yhteensä	427	469	469	342	-127	-27,08% ▼
Pahoinpitelyrikokset yleisellä paikalla	219	221	221	176	-45	-20,36% ▼
Pahoinpitelyrikokset yksityisellä paikalla	207	248	248	166	-82	-33,06% ▼
Törkeät pahoinpitelyt	23	18	18	13	-5	-27,78% ▼
Henkirikokset yrityksineen	2	11	11	7	-4	-36,36% ▼
Henkirikokset	0	1	1	0	-1	-100,00% ▼
Seksuaalirikokset yhteensä	69	89	89	67	-22	-24,72% ▼
Raiskausrikokset	23	27	27	19	-8	-29,63% ▼
Lapsen seksuaalinen hyväksikäyttö	18	30	30	17	-13	-43,33% ▼
Muut seksuaalirikokset	28	32	32	31	-1	-3,12% ▼
Seksuaalinen ahdistelu	12	19	19	14	-5	-26,32% ▼

Lasten ja nuorten fyysinen toimintakyky

Kuva 8: Järvenpääläisten lasten ja nuorten hyvinvointi vuoden 2025 lukuina

MOVE!-mittaustutkimus on Järvenpään osalta monin paikoin ilahduttavaa luettavaa. Verrattuna muihin Keski-Uudenmaan hyvinvointialueen kuntiin ja koko Suomen mittaustuloksiin, voivat Järvenpään koululaiset keskiarvoa paremmin. Kuvaavaa on, että koko maassa viides- ja kahdeksaluokkalaista 37 prosentilla toimintakyky on terveyttä ja hyvinvointia kuluttavalla tasolla, kun Järvenpäässä vastaava luku on 25,1 %. Vaikka luvut ovat yhä isoja, on kehityssuunta myönteinen.

Helsingin seudun toimintakykyisimmät koululaiset löytyvät Helsingin sanomien tekemän koonnin mukaan Järvenpäästä, Sipoosta ja Kauniaisista (HS 10.12.2025). Samaa asiaa vahvistaa vertailu muihin Keski-Uudenmaan hyvinvointialueen kuntiin, sillä Järvenpäässä heikon fyysisen toimintakyvyn omaavia 8. luokkalaista on jopa 15 % vähemmän ja 5. luokkalaista noin 7 % vähemmän.

Yksittäisistä mittausosuuksista järvenpääläiset oppilaat loistivat 20 metrin viivajuoksussa, joka on tärkeä kestävyys- ja liikkumistaitojen mittari. Viivajuoksun tulos on Järvenpäässä joka mittausryhmässä koko maan mediaanitulosta parempi. Muissa mittausosuuksissa ei ole yhtä merkittävää eroa, vaan mediaanitulokset myötäilevät koko maan tuloksia.

Järvenpään mittaustulosten kokonaisuudessa eniten ilahduttaa 8. luokkalaisten tyttöjen tulokset, sillä heistä oltiin vuosi sitten eniten huolissaan. Vuonna 2024 heikon fyysisen toimintakyvyn omaavia 8. luokkalaista tyttöjä oli jopa 40,1 %, kun vastaava luku on tänä vuonna (2025) 23,4 %. Myös eniten parannusta kaupunkikohtaisissa tuloksissa nähtiin juuri 8. luokkalaisten tyttöjen 20 m viivajuoksussa, jossa tulos parani reilulla minuutilla.

Mittaustulosten kokonaisuudessa huolestuttavinta on se, että jopa joka neljännellä koululaisella on heikko fyysinen toimintakyky. Koska kehityssuunta on ollut kuitenkin myönteinen, on tässä kohtaa tärkeää pohtia, mistä asioista tulee pitää kiinni jatkossakin ja mitä lisätä, jotta yhä useampi lapsi ja nuori pystyy sekä haluaa pitää huolta hyvinvoinnistaan.

FinLapset -rekisteriseurannan mukaan 25 % 2–6-vuotiaista pojista ja yli 14 % tytöistä on ylipainoisia tai lihavia. 7–12-vuotiaista pojista 27 % ja tytöistä 17 % ja 13–16-vuotiaista pojista 26 % ja tytöistä 19 % on ylipainoisia tai lihavia.

Poimintoja 4. ja 5. –luokkalaisten tilanteesta

Myönteisiä muutoksia suhteessa edelliseen kouluterveyskyselyyn on muun muassa parantunut luokkarauha, vähentynyt koulukiusaaminen ja koetun fyysisen uhan vähentyminen. Vahvuutena koko maahan verrattuna on muun muassa ainakin kerran viikossa tapahtuva jonkin asian harrastaminen.

Edelleen noin 2/3 pitää koulunkäynnistä, mutta trendi on hieman laskeva. Kouluinnostuksen kokemus on lisääntynyt, 35 % -> 44 %. Suurin osa, 81 %, kokee olevansa tyytyväinen elämäänsä tällä hetkellä.

Hieman yli puolet kokee mahdollisuutta keskustella mieltä painavista asioista koulussa aikuisen kanssa. Tässä hieman laskeva tulos 57 % -> 53 %. Opettajat ovat aiempaa useammin kiinnostuneita siitä, mitä oppilaalle kuuluu, 38 %. Vähintään lievää ahdistusoireilua kokee noin 31 %, tässä tilanne pysynyt käytännössä ennallaan.

Vähintään tunnin päivässä liikkuvien määrä on hieman lisääntynyt, 43 % -> 45 %. Niiden osuus, jotka kokevat nukkuvansa tarpeeksi, on selvästi kasvanut, 80 % -> 86 %. Lähes yhdeksän kymmenestä harrastaa jotain vähintään yhtenä päivän viikossa.

Ainoastaan 6 % on käyttänyt tupakkaa, sähkötupakkaa, nuuskaa tai nikotiinipusseja vähintään kerran. Edellisessä kyselyllä vuonna 2023 vanhempien liiallinen alkoholinkäyttö on aiheuttanut haittaa vain hyvin harvalle, noin 2 %:lle. Nyt tulos on niin matala, ettei sitä ole julkaistu. Aiempaa useampi syö aamupalan joka arkiamu, 66 % -> 71 %.

81 % kokee voivansa keskustella vanhempiensa kanssa asioistaan. Yksinäiseksi itsensä tuntee 6 % ja 99 %:lla on joku hyvä ystävä.

Fyysisen uhan kokeminen vuoden aikana on vähentynyt, 22 % -> 17 %, mutta on yhä liian yleistä. 14 % on kokenut fyysistä väkivaltaa vuoden aikana vanhempien tai muiden huolta pitävien aikuisten taholta. Joka kymmenes on koulukiusattuna vähintään kerran viikossa, muiden oppilaiden kiusaamiseen vähintään kerran viikossa osallistuu 4 %. Positiivista on, että yhä harvempi osallistuu koulukiusaamiseen lukukauden aikana ja niiden osuus on kasvanut, joita ei ole kiusattu lukukauden aikana.

Seksuaalista kommentointia, ehdottelua, viestittelyä tai kuvamateriaalin näyttämistä vuoden aikana kokeneita on noin 12 % ja tämä on hieman vähentynyt.

Poimintoja 8. ja 9. -luokkalaisten tilanteesta

Myönteisiä muutoksia suhteessa edelliseen kouluterveyskyselyyn on muun muassa vähentynyt koulukiusaamisen kokeminen, parantunut luokan ilmapiiri, voimakkaasti vähentynyt sähkötupakan käyttö sekä opettajien kasvanut kannustus ja kiinnostuneisuus oppilaiden asioista.

Yläkouluikäisten kokeman koulu-uupumuksen määrä on noussut edellisestä kyselystä, 25 % -> 31 %. Koulunkäynnistä pitää 51 % ja suunta on nyt positiivinen. Tyytyväisiä elämäänsä tällä hetkellä on 68 % oppilaista ja tilanne on hieman kehittynyt parempaan suuntaan edelliseen verrattuna. Kohtalaista tai vaikeaa ahdistuneisuutta kokee edelleen noin joka viides. Yksinäiseksi itsensä kokee aiempaa harvempi, 17 % -> 12 %.

87 % kokee koulussa olonsa turvalliseksi koulussa ja 83 % kokee voivansa olla koulussa oma itsensä. 63 % kokee opettajien kohtelevan oppilaita reilusti ja yhä useampi kokee olevan mahdollista keskustella mieltä painavista asioista koulussa aikuisen kanssa, 40 % -> 48 %.

68 % kokee voivansa keskustella asioistaan vanhempiensa kanssa usein tai melko usein. Taloudelliset haasteet näkyvät myös oppilaiden elämässä ja perheen taloudellisen tilanteen kokee kohtalaiseksi tai sitä huonommaksi joka neljäs.

Vähintään tunnin päivässä liikkuvien määrä on edelleen jonkin verran lisääntynyt, 27 % -> 29 %. Ainakin kerran viikossa jotakin harrastavien määrä on 78 %. Lähes joka neljännes kokee kuitenkin kiinnostavat harrastukset liian kalliiksi, viidennes kokee harrastuspaikkojen sijaitsevan liian kaukana. Yli puolet tietää asuinalueensa harrastusmahdollisuuksista.

Vähintään kahdeksan tuntia arkisin nukkuvien määrä on pysytellyt samassa tasossa, 62 %. Lähes puolet, 46 %, ei syö aamupalaa joka aamu. Koululounaan syö päivittäin 43 % ja suunta on valitettavasti laskussa. Terveystilansa kokee keskinkertaiseksi tai huonoksi joka viides.

Viikoittain rahapelejä pelaa 6 %. Kannabista ainakin kerran kokeilleiden määrä on vähentynyt, 12 % -> 8 %. Tosi humalassa vähintään kerran kuukaudessa olevien määrä on selvästi laskenut, ja on 12 % -> 6 %. Niiden osuus, jotka eivät käytä alkoholia, on noussut merkittävästi, 63 % -> 73 %. Vähintään kerran tupakkaa, sähkötupakkaa, nuuskaa tai nikotiinipusseja käyttäneiden osuus on vähentynyt hieman, 41 % -> 37 %. Samoin näitten tuotteiden päivittäinen käyttö on ilahduttavasti vähentynyt, 14 % -> 8 %.

Väkivallan ja häirinnän kokeminen on vähentynyt. Fyysistä uhkaa vuoden aikana kokeneiden määrä on selvästi vähentynyt, 23 % -> 16 %. Myös vanhempien fyysistä väkivaltaa vuoden aikana kokeneiden määrä on selvästi vähentynyt, 14 % -> 9 %. Häiritsevää seksuaalista ehdottelua tai ahdistelua on vuoden aikana kokenut joka neljäs, kun aiemmassa kyselyssä joka kolmas. Määrä on kuitenkin yhä liian korkea.

Syrjintää koulussa tai vapaa-ajalla on kokenut 30 %. Koulukiusattuna vähintään kerran viikossa olevien osuus on hieman laskenut, 9 % -> 7 %. Koulukiusattuna tai koulukiusaamisen osallistuneiden määrä lukukauden aikana on vähentynyt, 39 % -> 31 %.

Poimintoja lukiolaisten tilanteesta

Myönteisiä muutoksia suhteessa edelliseen kouluterveyskyselyyn on muun muassa ahdistuneisuuskokemuksen väheneminen, julkisessa tilassa koetun seksuaalisen häirinnän väheneminen, sähkösavukkeiden käytön selkeä väheneminen sekä parantunut keskusteluyhteys vanhempiin.

60 % lukiolaisista pitää koulunkäynnistä. Koulu-uupumusta kokee 18 %. Jopa 98 % kokee koulussa olonsa turvalliseksi koulussa ja 93 % kokee voivansa olla koulussa oma itsensä. 90 % kokee opettajien kohtelevan oppilaita reilusti ja yhä useampi kokee olevan mahdollista keskustella mieltä painavista asioista koulussa aikuisen kanssa, 45 % -> 57 %.

Elämänsä tyytyväisten osuus on noussut edellisestä kyselystä, 63 % -> 70 %. Kohtalaista tai vaikeaa ahdistuneisuutta kokevien osuus on ilahduttavasti laskenut, 27 % -> 18 %. Yksinäiseksi itsensä tuntevien määrä on jonkin verran laskenut, 18 % -> 13 %. Yhä useampi kokee voivansa keskustella vanhempiensa kanssa asioistaan usein tai melko usein, 60 % -> 72 %. Taloudelliset haasteet näkyvät lukiolaisten perheiden tilanteessa hieman aiempaa vähemmän, 28 % -> 23 %.

Vähintään tunnin päivässä liikkuvien määrä on pysynyt ennallaan, 20 %. Ainakin kerran viikossa jotakin harrastavien määrä on 90 %. Joka neljäs kokee kuitenkin kiinnostavat harrastukset liian kalliiksi, lähes joka viides kokee harrastuspaikkojen sijaitsevan liian kaukana. Yli puolet tietää asuinalueensa harrastusmahdollisuuksista.

Vähintään kahdeksan tuntia arkisin nukkuvien määrä on pysytellyt samassa tasossa, 67 %. Päivittäin koululounaan syövien lukiolaisten määrä on laskenut huolestuttavan paljon, 72 % -> 54 %. Joka arkiamu aamupalan syövien osuus on sentään hieman noussut, 61 % -> 64 %. Terveystilansa kokee keskimääräiseksi tai huonoksi joka viides.

Viikoittain rahapelejä pelaa 6 %. Kannabista ainakin kerran kokeilleiden määrä on vähentynyt, 12 % -> 7 %. Myös lukiolaisilla tosi humalassa vähintään kerran kuukaudessa olevien määrä on laskenut, 16 % -> 10 %. Niiden osuus, jotka eivät käytä alkoholia, on noussut merkittävästi, 35 % -> 46 %. Vähintään kerran tupakkaa, sähkötupakka, nuuskaa tai nikotiinipusseja käyttäneiden osuus on pysynyt samalla tasolla, 38 %. Näitten tuotteiden päivittäinen käyttö on hieman lisääntynyt, 4 % -> 6 %.

Väkivallan ja häirinnän kokeminen on vähentynyt. Fyysistä uhkaa vuoden aikana kokeneiden määrä on lievästi vähentynyt, 11 % -> 9 %. Myös vanhempien fyysistä väkivaltaa vuoden aikana kokeneiden määrä on lievästi vähentynyt, 7 % -> 5 %. Häiritsevää seksuaalista ehdottelua tai ahdistelua vuoden aikana kokeneiden määrä on selvästi laskenut, 37 % -> 23 %. Silti lähes joka neljäs kokee sitä, ja määrä on yhä liian korkea.

Syrjintää koulussa tai vapaa-ajalla kokeneiden osuus on laskenut, 23 % -> 13 %. Koulukiusattuna vähintään kerran viikossa olevien osuus on ilahduttavan matala, ainoastaan 2 %. Koulukiusattuna tai koulukiusaamisen osallistuneiden määrä lukukauden aikana on pysynyt ennallaan, 9 %. Lukukauden aikana 94 % ei ole kiusattu koulussa.

Poimintoja ammatillisissa oppilaitoksissa opiskelevien tilanteesta

Myönteisiä muutoksia suhteessa edelliseen kouluterveyskyselyyn on muun muassa se, että merkittävästi aiempaa useampi ei käytä alkoholia, kouluinnostuksen vahva nousu sekä nuuskaamisen vähentyminen.

82 % ammatillisen oppilaitoksen opiskelijoista pitää koulunkäynnistä. Koulu-uupumusta kokee joka kymmenes. Jopa 94 % kokee koulussa olonsa turvalliseksi koulussa ja 90 % kokee voivansa olla koulussa oma itsensä. 86 % kokee opettajien kohtelevan oppilaita reilusti ja yhä useampi kokee olevan mahdollista keskustella mieltä painavista asioista koulussa aikuisen kanssa, 58 % -> 71 %.

Elämänsä tyytyväisten osuus on pysytellyt samalla tasolla, 63 %. Kohtalaista tai vaikeaa ahdistuneisuutta kokevien osuus on hieman laskenut, 26 % -> 23 %. Yksinäiseksi itsensä tuntevien määrä on myös pysytellyt samalla tasolla, nyt 18 %. Opiskelijoista 65 % kokee voivansa keskustella vanhempiensa kanssa asioistaan usein tai melko usein. Tiukka taloudellinen tilanne tuntuu opiskelijoiden perheiden elämässä, taloudelliset haasteet näkyvätkin 41 % opiskelijoiden perheissä.

Vähintään tunnin päivässä liikkuvien määrä on hieman laskenut, 23 % -> 20 %. Ainakin kerran viikossa jotakin harrastavien määrä on 62 %. Lähes kolmannes kokee kuitenkin kiinnostavat harrastukset liian kalliiksi ja lähes joka neljäs kokee harrastuspaikkojen sijaitsevan liian kaukana. Alle puolet tietää asuinalueensa harrastusmahdollisuuksista.

Vähintään kahdeksan tuntia arkisin nukkuvien määrä on pysytellyt samassa tasossa, 55 %. Päivittäin koululounaan syö ainoastaan puolet opiskelijoista ja ainoastaan 44 % syö joka arkiamu aamupalan. Terveystilansa keskinkertaiseksi tai huonoksi kokeiden osuus on ilahduttavasti laskenut, 35 % -> 27 %.

Viikoittain rahapelejä pelaa 4 %. Kannabista ainakin kerran kokeilleiden määrä on vähentynyt, 21 % -> 15 %. Tosi humalassa vähintään kerran kuukaudessa olevien määrä on laskenut, 18 % -> 13 %. Niiden osuus, jotka eivät käytä alkoholia, on noussut merkittävästi, 34 % -> 49 %. Vähintään kerran tupakkaa, sähkötupakka, nuuskaa tai nikotiinipusseja käyttäneiden osuus on laskenut merkittävästi, 69 % -> 55 %. Näitten tuotteiden päivittäinen käyttö on pysynyt ennallaan, nyt 26 %.

Väkivallan ja häirinnän kokeminen on vähentynyt. Fyysistä uhkaa vuoden aikana kokeneiden määrä on hieman vähentynyt, 17 % -> 15 %. Myös vanhempien fyysistä väkivaltaa vuoden aikana kokeneiden määrä on lievästi vähentynyt, 8 % -> 5 %. Häiritsevää seksuaalista ehdottelua tai ahdistelua vuoden aikana kokeneiden määrä on selvästi laskenut, 30 % -> 19 %. Silti lähes joka viides kokee sitä, ja määrä on yhä liian korkea.

Syrjintää koulussa tai vapaa-ajalla kokeneiden osuus on laskenut, 21 % -> 16 %. Koulukiusattuna vähintään kerran viikossa olevien osuus on hieman noussut, 1 % -> 4 %. Koulukiusattuna tai koulukiusaamisen osallistuneiden määrä lukukauden on myös jonkin verran noussut, 14 % -> 19 %. Lukukauden aikana 86 % ei ole kiusattu koulussa.

Johtopäätöksiä ja suosituksia

Aikuisten hyvinvoinnin kokonaiskuva Järvenpäässä ja Keski-Uudellamaalla on kohtuullisen vakaa, mutta sisältää joitakin hälyttäviä merkkejä. **Taloudellinen kuormitus, mielenterveyden haasteet ja yksinäisyyden lisääntyminen** ovat keskeisiä heikkouksia. **Liikunta, ravitsemus ja uni** kaipaavat väestötasolla selkeää vahvistamista.

Myönteisiä seikkoja on **turvallisuuden tunne, digipalvelujen käyttö, fyysisen toimintakyvyn säilyminen ja osallistuminen yhteisöön**, jotka ovat suhteellisen hyvällä tasolla.

Kokonaisuutena kehityssuunta on osin parantunut, mutta vaatii määrätietoista työtä, jotta hyvinvoinnin erot eivät kasva ja riskitekijät eivät kasautuisi erityisesti haavoittuville ryhmille.

Aikuisväestön hyvinvoinnin, terveyden ja turvallisuuden edistämiseksi on seuraavat seikat huomioitava:

- **Vahvistamme mielenterveyttä ja jaksamista**
Matalan kynnyksen tukea, ennaltaehkäiseviä palveluja ja työikäisten jaksamista tukevia ratkaisuja.
- **Ehkäisemme yksinäisyyttä ja vahvista yhteisöllisyyttä**
Lisää kohtaamispaikkoja, ryhmätoimintaa ja osallistumismahdollisuuksia eri ikäryhmille.
- **Lisäämme liikettä arkeen**
Toimenpiteiden kohdentamista vähän liikkuviin ja liikkumista tukevia ympäristöjä (kävely, pyöräily, matalan kynnyksen harrastukset). Liikkumis- ja elintapaohjaus.

- **Parannamme ravitsemusta ja tuemme terveitä elintapoja**
Edistä kasvisten käyttöä, terveellistä ruokailua ja ylipainon ehkäisyä koko väestössä. Elintapaohjaus.
- **Edistämme riittävää unta ja palautumista**
Palautumis- ja uniohjausta erityisesti työikäisille. Elintapaohjaus. Yhteistyö järjestöjen kanssa.
- **Vähennämme päihdehaittoja**
Paikallinen alkoholipolitiikka (PAKKA)-toimintamallin hyödyntäminen, vastuullisen juhliskulutusturin ja turvallisuuden edistäminen Festari Pakka-mallin avulla.

Järvenpäässä lasten ja nuorten hyvinvoinnissa on **selvästi enemmän myönteisiä kuin kielteisiä kehityskulkuja**. Fyysinen toimintakyky, turvallisuuden tunne, kiusaamisen väheneminen ja päihdekäytön lasku muodostavat vahvan perustan. Samalla **mielenterveyden kuormitus, seksuaalinen häirintä, kouluruokailun heikkeneminen ja osalla univaje** muodostavat kriittisiä haasteita, joihin tarvitaan edelleen määrätietoisia toimia.

Lasten ja nuorten hyvinvoinnin, terveyden ja turvallisuuden edistämiseksi on seuraavat seikat huomioitava:

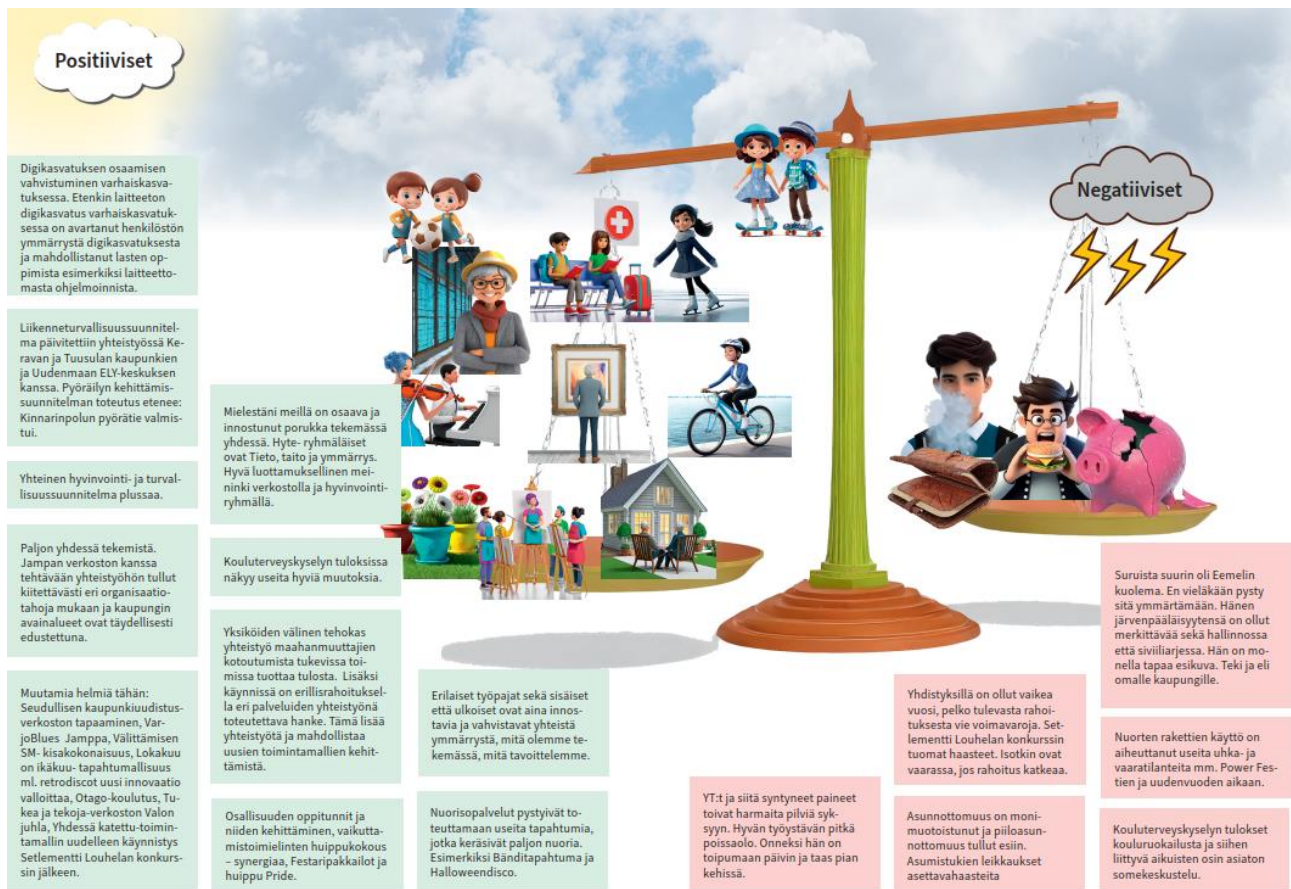
- **Vahvistamme mielenterveyttä ja vähennämme kuormitusta**
Lisää matalan kynnyksen tukea, varhaista tunnistamista ja yhteisöllisyyden edistämistä.
- **Tuemme terveellisiä elintapoja arjessa**
Kouluruokailun houkuttelevuuteen, aamupalan ja riittävän unen edistämiseen sekä nuorten arjen palautumiseen panostaminen.
- **Lisäämme liikettä ja vahvistamme fyysistä toimintakykyä**
Liikkumista tukevia koulupäiväratkaisuja ja saavutettavia ja matalan kynnyksen harrastuksia, erityisesti vähän liikkuville.
- **Ehkäisemme kiusaamista, väkivaltaa ja häirintää**
Turvallisuuskulttuurin vahvistaminen lasten ja nuorten toimintaympäristöissä, tunne- ja kaveritaitojen edistäminen ja varhaisen puuttumisen mallit ikätasoisesti.
- **Vahvistamme osallisuutta ja yhteisöllisyyttä**
Nuorten vaikutusmahdollisuuksien lisääminen, kohtaamisten mahdollisuuksien, harrastustoiminnan ja kulttuurihyvinvoinnin tukeminen

Hyvinvointityö kuuluu kaikille ja sen perusta on kaupungin laadukkaissa peruspalveluissa. Vuoden 2026 alussa voimaan astunut uusi hyvinvointi- ja turvallisuussuunnitelma sisältää tämän näkökulman entistä vahvemmin ja ohjaa kaupungin hyvinvointityötä kokonaisvaltaisella otteella. Kaupungin kuin hyvinvointialueenkin tiukka taloudellinen tilanne kuitenkin haastaa palveluja. Tässä tilanteessa yhteistyön merkitys kaikilla tasoilla korostuu entisestään.

Toiminnasta nousseita havaintoja hyvinvoinnista ja turvallisuudesta vuonna 2025

Seuraavaan kuvaan on koottu hyvinvointiryhmältä toimintaan liittyviä havaintoja vuodesta 2025. Vaikka eri seuranta- ja ilmiöindikaattoreista nouseekin huolta herättäviä asioita, on toiminnan tasolla moni asia kuitenkin hyvällä tolalla. Positiivisia havaintoja toiminnasta onkin merkittävästi enemmän kuin negatiivisia.

Kuva 9: Havainnot vuodesta 2025

Hyvinvointiryhmän arvio tavoitteiden toteutumisesta vuodelta 2025

Hyvinvointi- ja turvallisuussuunnitelman neljällä painopisteellä on kaikkiaan yhteensä 22 tavoitetta. Vuonna 2025 niistä valittiin 12 tavoitetta, joihin kohdennettiin yhteensä 29 toimenpidettä.

Toimintakertomusraportoinnin mukaan 27 toimenpidettä on vihreällä eli toteutuivat suunnitellusti, kaksi toimenpidettä keltaisella eli toteutuivat osittain eikä yhtään ollut punaisella. Voidaan sanoa, että valittuja tavoitteita onnistuttiin toteuttamaan sangen hyvin.

Seuraavassa tarkastellaan tavoitteisiin liittyvää toimintaa vuonna 2025. Palvelualueiden toteuttamat toimet on kuvattu tiiviisti ja luettelomaisesti tavoitteittain. Kuten johdanto -luvussa on todettu, toimenpiteiden toteutuminen on raportoitu osavuositarkastuksissa ja toimintakertomuksissa, mutta ne on myös liitetty tämän asiakirjan oheismateriaaliksi.

Kuva 10: Toimenpiteiden toteutuminen

Osallisuus vahvistuu ja kuntalaiset tietävät vaikutusmahdollisuuksistaan

Viestintä toteutti Kuntaliiton materiaaleilla näyttävän **kuntavaalikampanjan** Järvenpäässä kuntavaalikeväänä 2025. Erityisesti panostettiin nuoriin ostamalla suosittu influensseri Juho Meren alias Juho Flow'n äänestämiseen motivoivaa, hauskaa ja iskevää viestintää nuorten suosimiin kanaviin TikTokkiin ja YouTubeen.

Järvenpään alakouluissa toteutettiin 21.11.2024–9.4.2025 **satukuntavaalisimulaatio** osallisuuden oppitunneilla, jossa oppilaat harjoittelivat demokraattista päätöksentekoa ja osallisuutta satuhahmoehdokkaiden (Mikki Hiiri, Zeus, Pohjan Akka ja Prinsessa Ruusunen) avulla. Satukuntavaalikiertue tavoitti 13 luokkaa Järvenpään Yhteiskoulussa sekä Saunakallion, Kartanon ja Mankalan kouluissa, ja äänestykseen osallistui yli 300 oppilasta. Vaalit toteutettiin mahdollisimman realistisesti, ja ne herättivät keskustelua lasten arkeen liittyvistä teemoista, kuten liikuntapaikoista, asumisesta ja harrastusmahdollisuuksista. Menetelmän tavoitteena oli tuoda kuntavaaliteemat lapsille ymmärrettäväksi ja innostavaksi tarinoiden ja eläytymisen kautta.

Järvenpään vuoden 2025–2026 **osallistuvassa budjetoinnissa** kaupunkilaiset pääsivät äänestämällä päättämään yhteisten varojen käytöstä, ja ideointivaiheessa oltiin jälleen aktiivisia: lähes 300 ideasta 82 eteni mukaan äänestykseen. Osallistuvan budjetoinnin kokonaisbudjetti oli 80 000 euroa, josta 70 000 euroa jaettiin yleisäänestyksen ja 10 000 euroa nuorten oman äänestyksen perusteella. Yleisäänestyksen suosikiksi nousi jo toistamiseen ilmaiset harrastukset lapsille ja nuorille, ja voittajaehdotukset toteutetaan Järvenpään 75-vuotisjuhlavuonna 2026. Lisäksi nuorten äänestyksen voitti Super Mega Disco, joka toteutetaan nuorten budjetilla osana juhlavuoden kokonaisuutta. Juhlavuonna 2026 toteutetaan **yhteensä 16 ideaa** osallistuvan budjetoinnin kautta (yleisäänestyksen voittajaehdotukset).

Digikyvykyys kasvaa kaikissa ikäryhmissä

Digiohjelma laadittiin opetuksen ja kasvatuksen palvelualueella yhteistyössä monialaisesti esimerkiksi tietohallinnon kanssa. Digiohjelma edistää lasten ja nuorten yhdenvertaisia mahdollisuuksia kasvaa digitaalisessa ympäristössä. Tämä vahvistaa heidän hyvinvointiaan, turvallisuuttaan ja osallisuuttaan. Henkilöstön osaaminen on avainasemassa. Varhaiskasvatuksessa luotiin uusi osaamisen jakamisen foorumi. Kasvattajat jakoivat yhdessä lasten kanssa kunnallisen ja yksityisen varhaiskasvatuksen kesken pedagogisia toteutuksia, "digihetkiä" (Opetushallituksen Digitaalisen osaamisen kuvaukset). Kehittämistyön tulee jatkua, jotta jokainen kasvattaja ja opettaja hallitsee digihyvinvoinnin periaatteet ja osaa ohjata lapsia ja nuoria tunnistamaan digistressiä, suojaamaan yksityisyyttään ja toimimaan turvallisesti verkossa. Yhteistyötä huoltajien kanssa tulee edelleen vahvistaa tukemaan lasten tasapainoista suhdetta teknologiaan. Digitaalista ympäristöä on arvioitu, jotta ympäristö olisi pedagogisesti tarkoituksenmukainen, saavutettava ja yhdenvertainen sekä turvaa psyykkisen, fyysisen ja sosiaalisen hyvinvoinnin. Vahvistamme kulttuuria, jossa digitaalisuus ei ole vain teknologiaa, vaan osa hyvinvointia ja turvallista kasvua. Yhdessä oppien vahvistamme kykyä toimia vastuullisesti digitaalisessa yhteiskunnassa.

Järvenpään kaupunki tarjoaa digitaitojen opetusta ja ohjausta opiston kurssitarjonnan kautta. Lisäksi matalan kynnyksen digiohjausta järjestetään säännöllisesti oppilaitosyhteistyönä sekä yhdistystoimijoiden toteuttamana kirjastolla ja Myllytien toimintakeskuksessa. Toiminnan tavoitteena on vahvistaa erityisesti aikuisväestön digikyvykkyyttä sekä ongelmanratkaisutaitoja, joita tietotekniikan lisääntyminen arjessa edellyttää.

Yhteisöllisyys ja eri ikäisten kohtaamiset lisääntyvät

Varhaiskasvatusyksiköissä järjestettiin erilaisia yhteisöllisiä tapahtumia, joissa eri ikäisten kohtaamiset lisääntyivät (esimerkiksi vanhempainillat, juhlat, leikkitreffit). Varhaiskasvatuksessa toteutettavat

yhteisölliset tapahtumat ja tapahtumien määrä vaihtelivat yksiköiden välillä. Tarvitaan vielä yksiköiden välistä keskustelua, jotta voidaan varmistaa erilaisten tilaisuuksien toteutuminen eri yksiköissä ja tapahtumien määrät ovat toisiaan lähempänä. Muutamissa yksityisissä päiväkodeissa järjestettiin avointa toimintaa, joihin olivat tervetulleita myös päiväkodin asiakasperheiden lisäksi muut alueella asuvat perheet. Varhaiskasvatuksessa havaittiin, että digiparvitoiminta lisäsi varhaiskasvatusyksiköiden välistä yhteisöllisyyttä.

Perusopetuksessa järjestettiin erilaisia teemapäiviä ja juhlia, jossa eri ikäisten kohtaamiset lisääntyivät. Kouluista on käyty esiintymässä esimerkiksi palvelutalossa sekä järjestetty erilaisia vanhempainiltoja ja juhlia. Yhteisöllisiä tapahtumia on järjestetty monessa koulussa yhdessä kodin ja koulun kanssa kuten talvipäivä, pihajuhlat, joulumarkkinat, kevätmarkkinat, joulupolku. Osassa tapahtumista on ollut mukana alueen yhdistyksiä, seuroja ja yrityksiä.

Opetuspalveluissa on ollut palkattuna henkilö kotoutumisrahalla. Kotoutumisen tukemiseksi on kohdattu perheitä, ohjattu harrastuksiin ja järjestetty erilaisia yhteisöllisiä tapahtumia ja kerhoja eri ikäisten oppilaiden välillä Saunakalliossa ja Kartanossa.

Kaupungissa tehtävä osallisuustyö tarjoaa mittaamattoman paljon mahdollisuuksia yhteisöllisyyden vahvistamiseen. Toiminta kohdistuu kaiken ikäisiin kuntalaisiin. Kohtaamispaikkatyö ja kohdennetut tapahtumat ovat mahdollistaneet eri-ikäisten ja eri kulttuuritaustoista tulevien ihmisten luontevan kohtaamisen ja vuorovaikutuksen.

Myllytien toimintakeskus on säilyttänyt vahvan ja aktiivisen roolinsa alueellisena kohtaamispaikkana, jossa järjestetään monipuolisesti ryhmätoimintaa, tilaisuuksia ja juhlia. Yksiköiden välinen yhteistyö sekä yhteistyö yhdistysten ja oppilaitosten kanssa mahdollistaa laaja-alaisen ja monimuotoisen yhteistoiminnan yhteisöllisyyden edistämiseksi. Kaupungin koordinoimassa toimintakeskuksessa toimintaa toteuttaa yli 30 eri yhdistystä, mikä vahvistaa osallisuutta ja asukkaiden aktiivista toimijuutta.

Lasten ja nuorten ahdistuneisuus vähenee

Puheeksi Ottava Kunta –hankkeen koulutusmateriaalit on viety osaksi opetuksen ja kasvatuksen palvelualueen perehdytysmateriaalia. Lisäksi Puheeksiotto –koulutuksia on toteutettu mm. yksityiselle varhaiskasvatukselle.

Lasten ja nuorten mielenterveys vahvistuu

Varhaiskasvatusyksiköissä alettiin elokuussa vahvistamaan lapsen emotionaalisen hyvinvoinnin toteutumista. Työ jatkuu edelleen kevätkaudella. Nepsy-osaamista on vahvistettu varhaiskasvatuksen ja opetuksen henkilöstöllä. Osaamisen kehittämisellä on tavoitettu suuri määrä kasvattajia, ja se on saanut hyvää palautetta.

Opetuspalveluissa kaikki yksiköt ovat suunnitelleet toimenpiteet lukuvuodelle 2025–2026 mielenterveyden vahvistamiseen kouluyhteisössä. Kouluille on uudistettu vuonna 2024 hyvinvointitaitojen opettamisen suunnitelma, jota on toteutettu osana opetussuunnitelmaa vuonna 2025. Lisäksi perusopetuksen huoltajakyselyssä keväällä 2025 on kysytty huoltajilta kokemuksia tunne- ja vuorovaikutustaitojen opettamisesta.

Kuntalaisten työllisyys lisääntyy

Kaupungin hr-palvelut ja osaamis- ja työllisyyspalvelut aloittivat yhteistyössä kehittämisprojektin, jonka tehtävänä on laatia yhteinen toimintamalli monimuotoisuuden edistämiseksi kaupungille hakeutuvien erilaisten oppijoiden hakuprosessin selkeyttämiseksi. Muita tavoitteina olivat esim. päällekkäisen työn

poistaminen, taloudellinen säästö, työhyvinvoinnin lisääminen yksiköissä ja työnantajamielikuvan parantuminen. Kehittämistyössä huomioitiin myös tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelma.

Kehittämistyössä kiinnitettiin erityisesti huomiota tietoisuuden lisäämiseen ja kaupungin sisäisen viestinnän kehittämiseen mm. laatimalla monialaiset ohjeet erilaisten oppijoiden ottamisen tueksi. Kehittämistyön tuloksena laadittiin työkalupakki, jossa on tarjolla oppijan tueksi erilaisia menetelmiä ja välineitä. Lisäksi perustettiin hakijapankki, jonka avulla hallitaan kaikkia kaupungille oppimaan hakeutuvien hakemuksia sekä tehtäväpankki, johon kerätään kaikki potentiaaliset kaupungin työtehtävät.

Hyvinvoinnin ja kaupunkikehityksen palvelualueet toteuttivat vuosina 2024–2025 projektin, jonka tavoitteena oli vahvistaa yrityksille suunnattuja palveluja, parantaa niiden vaikuttavuutta sekä vastata kaupungin strategiaan painopisteisiin kuten kestäväan kasvuun ja ennakoivaan palveluun.

Projektin aikana syntyi tilannekuva kaupungin yrityksille suunnatuista palveluista. Päätuotoksena muodostui 13 kehittämis ehdotusta sekä työvoiman ja työnantajien kohtaantoa edistävä taustaselvitys, joka käsittelee työmarkkinoiden kohtaantoa Keski-Uudenmaan näkökulmasta. Selvitys painottaa yhteistyön tarvetta: Järvenpään kaupunki ei voi yksin ratkaista työvoiman saatavuuden ongelmia, vaan niitä tulee lähestyä laajasti yhdessä TE-palvelujen, naapurikuntien, oppilaitosten, työnhakijoiden ja yritysten kanssa.

Selvitys sisältää myös katsauksen tekijöihin, jotka heikentävät työvoiman ja työpaikkojen kohtaantoa sekä ideoita, miten kunta tai työllisyysalue voivat niihin yhteistyössä vaikuttaa. Selvityksessä on myös esimerkkejä hyvistä toimintamalleista ja ehdotuksia konkreettisiksi jatkotoimiksi. Projektitiimi suosittelee käynnistämään laajemman kehittämistyön kohtaannon edistämiseksi yhteistyössä Keski-Uudenmaan työllisyysalueen, kuntien, oppilaitosten ja kehittämisyritysten kanssa, jotta Järvenpään havaintoja voidaan hyödyntää seudullisesti.

Järvenpääläisten tyytyväisyys asuinalueeseensa pysyy korkeana

Nuorten turvallisuuskävely toteutettiin 18.11. Kävelyreitti perustui nuorille tehtyyn kyselyyn siitä, mitkä alueet he kokevat turvattomiksi ja millaiset asiat lisäävät nuorten turvallisuuden tunnetta. Kävelyllä osallistui nuorten lisäksi Arjen Turvallisuustyöryhmän jäseniä ja luottamushenkilöitä.

Ikääntyneiden kaatumistapaturmat vähenevät

Liikuntapalveluiden ikääntyneille suunnatuissa liikuntaryhmissä toteutettiin pop up-tyyppistä, kaatumisen ehkäisyyn keskittynyttä liikuntaneuvontaa. Asiakkaat saivat tietoa tasapainon merkityksestä sekä ohjausta tasapainoharjoitteluun ja kaatumisen ehkäisyyn. Neuvonnan yhteydessä jaettiin UKK-instituutin [kaatumisvaaran arviointilomakkeita](#). Toiminta tavoitti syyskuun aikana noin 50 ikääntynyttä. (TS)

Marraskuussa toteutettiin Otago-vertaisohjaajakoulutus yhteistyössä Luustoliiton ja Keusoten kanssa. Otago on kaatumisen ehkäisyyn keskittynyt, tasapainoa ja alaraajojen lihasvoimaa tukeva harjoittelumalli. Koulutukseen osallistui 13 vertaisohjaajaa/ammattilaista, jotka vievät Otago-harjoittelun osaksi ohjaamiaan ikääntyneiden liikuntaryhmiä sekä suunnittelevat yhteisen Otago-ryhmän perustamista.

Elämänlaatunsa hyviksi kokevien järvenpääläisten määrä pysyy korkeana

Joutsikissa ja nuorisopalveluilla ollut henkilöt palkattuina kototutumisrahalla. Työ on kohdentunut maahanmuuttajaperheiden kanssa tehtävään lapsikeskeiseen vanhemmuustyöskentelyyn, kohtaamiseen, neuvontaan ja kasvatustehtävän tukemiseen. Nuorisopalveluilla on toteutettu erilaista toimintaa maahanmuuttajataustaisille nuorille Saunakallion, Koivusaaren ja Temalin tiloissa. Lisäksi on mm. jalkauduttu Keudan Wärtsiläkadun yksikköön ja tehty yhteistyötä erityisesti tuva –luokan kanssa.

Festaripakka –toimintamallin pilotti käynnistettiin keväällä tapaamalla järvenpääläisiä toimijoita. Vuoden aikana on toteutettu eri tahojen kanssa yhteistyönä kaksi Festaripakkaa markkinoivaa nuoren

musiikkitapahtumaa ja käynnistetty opiskelijoiden päihdeettömän tapahtuman suunnittelu (tapahtuma toteutetaan viikolla 46 vuonna 2026). Lisäksi yläkouluilla on toteutettu kyselyt nuorille vastuullisesta juhlimisesta ja siitä, mitä aikuisten tulee tietää nuorten juhlimisesta. Huoltajia on lähestytty Wilma viestein kyselyn tuloksista ja tiedotettu nuorten juhlimiseen liittyvistä asioista, esimerkiksi alaikäisten ilotulitteiden käytöstä.

Joutsikista on tarjottu konsultatiivista tukea lyhytterapian näkökulmasta opintovalmentajalle ja Etsivälle nuorisotyölle haasteellisiin asiakastilanteisiin. Lyhytterapeuttisia konsultaatioita on toteutettu myös Etsivän Nuorisotyön asiakkaille nuoren suostumuksella.

Järvenpään Opiston laaja ja monipuolinen kurssitarjonta houkutteli sekä jatkavia että uusia osallistujia mukaan toimintaan. Asiakkaat olivat pääsääntöisesti erittäin tyytyväisiä opiston toimintaan: kurssipalautekyselyjen yleisarvosanan keskiarvo oli 4,7/5.

Opiston tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelma 2025–2027 hyväksyttiin ja julkaistiin. Suunnitelman mukaisina toimenpiteinä järjestettiin opiston opettajille tasa-arvo- ja yhdenvertaisuuskoulutusta sekä kiinnitettiin huomiota opetustoiminnan ja viestinnän saavutettavuuteen.

Järvenpäähän kotoutumista tuettiin opistossa mm. maksuttomilla suomen kielen koulutuksilla sekä suomalaisen yhteiskunnan tuntemusta lisäävillä koulutuksilla, jotka rahoitettiin pakolaisista saatavilla laskennallisilla korvauksilla. Koulutukset suunnattiin eri kohderyhmille: työikäisille, kotivanhemmille ja senioreille. Lisäksi järjestettiin maksullisia, kaikille avoimia suomen kielen kursseja. Kotoutumista tukevissa koulutuksissa oli kaikkiaan yli 300 osallistujaa.

Setlementti Louhelan rooli on ollut koordinoida vapaaehtoistyön kielikerhoja. Uhkana oli tämän toiminnan loppuminen järjestön toiminnan lakkaamisen myötä syksyllä 2025. Kaupunki varmisti toiminnan jatkuvuuden tarjoamalla tilat, joissa vapaaehtoiset pystyivät jatkamaan kielikerhojen järjestämistä.

Hyvinvoinnin ja turvallisuuden näkökulmat tulevat huomioiduiksi rakennetun ympäristön suunnittelussa ja toteutuksessa

Liikenneturvallisuutta parannettiin Alhotien ja Kytötien risteysalueella erityisesti jalankulkijoiden ja pyöräilijöiden näkökulmasta muun muassa rakentamalla uusi suojatiesaareke sekä erottelemalla pyöräily ja jalankulku Alhotien itäpuolella ennen Kytötielle yhdistymistä. Vuonna 2025 suunniteltiin kolme pienempää liikenneturvallisuuskohdetta: Seutulantie-Arolantie, Uudenmaantie-Pernajankuja-Kytöpolku, sekä Metsolantie-Koulukuja.

Peruskorjauksen suunnittelun yhteydessä tehtiin parannuksia risteysalueen (Satukallionkuja-Kukkapolku) liikenneturvallisuuteen Satukallion alueella asukaspalautteen perusteella. Osalla Haarajoen asuinkaduista laskettiin nopeusrajoituksia 40 kilometristä tunnissa 30 kilometriin tunnissa, mikä lisää liikenneturvallisuutta ja asuinympäristön viihtyisyyttä.

Rantapuiston Silkkiuikun pienten leikkipaikan peruskorjauksen suunnittelu valmistui ja Haarajoella Marjakuusenpuiston monipuolisemman leikkipuiston rakentaminen valmistui.

Kestävä liikkuminen lisääntyy

Pyöräilyn kehittämissuunnitelman toteuttaminen eteni, kun Kinnarinpölun pyörätie rakentui. Kinnarinpölun on merkittävä poikittaissuuntainen pyöräilyn yhteys. Lisäksi Horsmakadun pyörätien ja jalkakäytävän suunnittelu valmistui. Horsmakatu toimii keskeisenä reittinä Ainolan asemalle, ja sen merkitys korostuu Ainolan aluekeskuksen rakentuessa.

Kuntalaisilla on mahdollisuus monimuotoiseen asumiseen, työhön ja yrittäjyyteen

Keskustan kehittämisen toimenpiteitä, jotka edistävät keskustan turvallisuutta ja viihtyvyyttä saatettiin loppuun vuoden 2025 aikana, näitä olivat muun muassa kameravalvonnan parantaminen, yhteistyön tiivistäminen keskustan toimijoiden kanssa kävelykadun ja torin elävöittämisessä sekä toiminnasta vastaavan Sykettä ja Sinfoniaa –yhdistyksen palveluiden uudistaminen. Yritys- ja elinkeinoasioissa tehtiin tiivistä yhteistyötä hyvinvointia edistävien yritysten kanssa ja tuettiin yritys- / kumppanivetoisen Urheilugaalan syntymistä tiiviissä yhteistyössä Järvenpään Urheilugaala ry:n toimijoiden kanssa. Nuorten kesätori 2025 mahdollisti nuorten työllistymisen sekä yrittäjyyteen tutustumisen.

Valtion tukemaa asuntotuotantoa on toteutunut suunnitelmallisesti vuoden 2025 aikana. Vuonna 2025 valmistui Järvenpään Mestariasunnoille 60 uutta pitkänkorkotuen asuntoa. Kaupunki on ollut myös mukana seudullisessa kaupunki uudistus verkostossa, joka tukee olemassa olevien asuinalueiden kehittämistä. Kaupunki järjesti verkostotapaamisen muille seutukunnille Järvenpään Jampassa vuonna 2025, jossa oli mukana laajasti eri kaupungin palvelualueen edustajia.

Asunnottomuus on lähtenyt Järvenpäässä nousuun ja se on monimuotoistunut. Asunnottomuustyö vaatii monitoimijaista yhteistyötä. Asunnottomuuden ennaltaehkäisyn yhteistyöverkosto on työskennellyt säännönmukaisesti. Ryhmän tavoitteena on keskustella, jakaa tietoa ja yhteensovittaa toimintoja sekä edistää asukasosallisuutta yhteistyönä erilaisissa foorumeissa.

Ikääntyneiden asumiseen varautuminen

Kunnilla on tarve vahvaan moniammatilliseen toimijuuteen ja tiedonkulkuun kuntien maankäytön, kaavoituksen, asumisen, hyvinvoinnin- ja terveyden edistämisen sekä Keusoten välillä. Keusoten alueella toimii Asumisen ratkaisut ja turvalliset elinympäristöt -ryhmä, jonka jäsenet edustavat alueen kuntia. Ryhmässä käsitellään tulevia erityisasumisen hankkeita ja näitä tarkastellaan yhdessä ja peilataan niitä hyvinvointialueen palvelujen verkostosuunnitelmaan sekä kunkin kunnan omiin suunnitelmiin huomioiden kunkin kunnan edunvalvonnallinen näkökulma. Konkreettisenä toimenpiteenä on muun muassa luovuttaa suunnitelmallisesti tonttimaata erityisasumisen ja ikääntyneiden tarpeisiin. Tärkeää on, että eri asumisen vaihtoehdot, kuten sosiaalihuoltolain mukainen yhteisöllinen asuminen ja ympärivuorokautinen palveluasuminen, ovat keskenään tasapainossa samoin kuin eri asumisen rahoitusmuodot (markkinaehtoinen ja valtion tukema asuntotuotanto).

Markkinaehtoisista hankkeista käydään arviointia yhdessä Keusoten kanssa. Ostopalvelujen kilpailutus määrittää, miltä palvelutuottajilta Keusoten asumisen palvelua hankitaan. Yksityisen toimijan, kaupungin ja Keusoten näkökulmasta on tärkeää, että uusia markkinaehtoisia hankkeita syntyy hallitusti ja Keusotella on reaaliaikainen tieto kuuden kunnan lähtevistä hankkeista. Kaupunki on tehnyt luovuttamispäätöksen vuoden 2025 aikana kolmesta tontista ikääntyneiden hankkeeseen (Laurilantie, Alhorinne 2 sekä Kyröläntien ja Tanhumäenpolun risteys). Tämän lisäksi Keusoten kanssa on selvitetty tonttimahdollisuuksia Keusoten omaan palvelutoimintaan ja Jampaan valmistuvaa yksityinen ikääntyneiden hanke on edennyt vuoden 2025 aikana.

Ikääntyneiden asumisen kehittämisessä tehdään yhteistyötä vaikuttamistoimielinten kanssa. Yhteistyössä tarkastellaan ikääntyneiden asumisen ratkaisuja ja niihin liittyviä tarpeita. Lisäksi osallistutaan kutsuttaessa kuntalaistilaisuuksiin, joissa esitellään ajankohtaista tilannekuvaa ikääntyneiden asumisesta. Vuonna 2025 järjestettiin esimerkiksi eläkeläisneuvoston toimesta pikkuseminaari, jossa yhtenä aiheena oli asuminen ja liikenne.

Kaupunki on ollut mukana Tampereen yliopiston Tulevaisuuden senioriasumisen TULE hankkeessa 2022–2025. Hankkeen tavoitteena oli tunnistaa hyviä senioriasumisen malleja ja käytänteitä. Hankkeessa luotiin

malli, jossa käydään läpi ikäystävällisen kiinteistökehittämisen ja asuntotuotannon vaiheita ja eri toimijoiden rooleja. Tämä on vahvistanut erityisasumisen yhteistyötä niin Keusoten kuin alan toimijoiden kanssa. Ikääntymisen kasvuun on varauduttu oikea-aikaisilla ja ennakoivilla asumisen ratkaisuilla.

Luettelo käytetyistä tietolähteistä

FinLapset-rekisteriseuranta 2024, THL

Fyysisen toimintakyvyn Move! -mittaus 2025

HYTE-raportti (Kuntien hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen kustannukset), Tutki hallintoa.fi

Järvenpään imago tutkimus 2025, Taloustutkimus Oy

Johdon työpöytä -raportointiportaali, Kuntamaisema

Kouluterveyskysely 2025, THL

Kuntakohtaiset rikostilastot, Poliisin tulostietojärjestelmä PolStat

Sotkanet.fi

TEAvisari -terveyden edistämisen vertailutietojärjestelmä

Terve Suomi-tutkimus 2024, THL